

MARGUTIS

LIETUVIS KOVOJO IR KOVOS UŽ SAVO ŠALIES LAISVĘ! PAVEIKSLE MATOTE LIETUVIŲ SU LENKAIS KOVAS TIES ŠIRVINTAIS, 1920 METAIS. TADA LIETUVIAI APGYNĖ PASKUTINĮ PASIKĖSINIMĄ LENKŲ SUGRIAUTI LIETUVOS NEPRIKLAUTOMYBĘ. ŠIS PAVEIKSLAS YRA NUOTRAUKA IŠ JENERIO PAVEIKSLO KARO MUZIEJUJE.

MARGUTIS

PUBLISHED SEMI-MONTHLY ON THE

15th and 30th

ANTANAS VANAGAITIS

Editor-Publisher

Entered as second-class matter at the post office at Chicago, Illinois, May 16th, 1928, under the act of March 3rd, 1879. SUBSCRIPTION PRICE \$2.00 per copy. The publisher assumes no responsibility for return of unsolicited manuscript.

MARGUTIS, 6755 South Western Avenue.,

Chicago, Illinois

PHONE GROVEHILL 2242

Phone Canal 6122

Dr. S. Biežis, M. D.**GYDYTOJAS IR CHIRURGAS**

2201 West 22nd Street

Valandos:

nuo 1—3 ir 7—8 vakare,
Seredomis ir Nedėliomis
pagal sutartį.

Rezidencija: 3241 W. 66th Pl.

Telephone REPublic 7868

Ofiso ir Rezidencijos Telefonas:

LAFayette 7020

Dr. Stanley Naikelis**PHYSICIAN AND SURGEON**

Ofiso Valandos:

Kasdien, Išskiriant Sekmadienius
nuo 2 iki 4 val. po pietų ir nuo
7 iki 8:30 val. vakare.

3417 SO. HALSTED STREET

CHICAGO, ILL.

Prenumeruokite

“MARGUTIS”

Sau ir Kitiems, Nes Margutis
Yra Įdomus ir Lietuviškos
Liaudies Dainelėmis ir
Pasiskaitymais Pripildytas.

Atsinaujinkite Margučio Prenumeratą! Margutis metams kainuoja \$2.00, pusei metų \$1.00. Adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

*Užsirašyk Amerikos***“Lietuvių Naujienos”**

Tai pigiausias ir gražiausias
mėnesnis žurnalas, 24 puslapių.

Prenumerata metams tik 50
centų.

— ★ —

“LIETUVIŲ NAUJIENOS”

332 No. 6th Street

Philadelphia, Pa.

Dirva

Redaktorius K. S. Karpus

Kaina \$2.00

Savaitraštis leidžiamas Clevelande

Adresas:

6820 SUPERIOR AVENUE

CLEVELAND, OHIO.

SANDARA

Tautinės Sandaros Organas.

Metams kaina \$2.00

Red. M. VAIDYLA

Adresas: 840 W. 33rd Str.

Antanas B. Petkus**Dvi Naujos, Moderniškos Koplyčios****Pagrabams****Viena: Chicago, Ill. 6812 So. Western Ave.**

Telephone Grovehill 0142

Antra: Cicero, Ill. 1410 South 50th Avenue

Telephone Cicero 2109

Puikus patarnavimas laidotuvėms. Dar puikesnės koplyčios
šermenims. Reikale, kreipkitės į laidotuvių direktorių **ANTANA
B. PETKŲ.**

MARGUTIS

Foremost Lithuanian Journal
of Music, Folklore and
Humor

— Synchronized With —
Outstanding Radio Programs
Covering Homes of a Million
Lithuanians.

KELI BRUOŽAI IŠ LIETUVOS ISTORIJOS PO LIUBLINO UNIJOS

Rašo Iq. Jonynas.

(Tąsa iš pereito numerio)

Liublino unijos aktas nenustatė, kaip turi būti renkamas bendras karalius ir kunigaikštis. Jau Zigmantui Augustui mirus buvo nutarta, kad jis turi būti renkamas "virinitim", t. y. visos susirinkusios šlėktos ir visų ponų; rinkimams daryti buvo pasirinkta vieta prie Varšuvos. Ir čia susirinkę lietuviai beveik visuomet laikydavosi iš vien, statydami balsuoti savo kandidatą ir kartais net iš rinkdami jį atskirai nuo lenkų kandidatų. Dviejų karalių išrinkimas visiškai nebuvo naujiena politiniame Lietuvos ir Lenkijos gyvenime.

Vienų nuo antrų nepriklausymas pradėjo reikštis ir Senate bei Seime. Lietuvos ir Lenkijos atstovai niekur nesusiliedavo ir laikydavosi kaip dvi atskiros grupės, kurių kiekviena rinkosi savo dignitorius (maršalus), kurie duodavo leidimus kalbėti, palaikė tarp savųjų tvarką ir baudė nusikaltusius.

Istatymai, einant Liublino aktu, turėjo būti leidžiami viso Seimo bendrai, bet ir šituo atžvilgiu gyvenimo realybė nesutiko su unijos akto raide. Praktikoje, kad Lietuvos atstovai nesidomėjo įstatymais, kurie lietė Lenkijos žemės, ir priešingai. Susidarė tokia padėtis, kad kiekvienam kraštui skiriami įstatymai buvo svarstomi tik suinteresuotųjų.

Užsienio politika turėjo būti abiejų kraštų vieninga. Bet ir čia abu kraštai akyliai dabojo savo interesų. Vienų antrasis nepasitikėjimas vedė prie to, kad visose užsienio delegacijose būtinai turėjo dalyvauti abiejų kraštų atstovai.

Vyriausiuoju kariuomenės vadu buvo laikomas karalius, Jo vadovaujamos buvo Lietuvos ir Lenkijos kariuomenės, turėjo kiekviena savo vadus (hetmanus). Kiekvienas iš jų saugojo savo savarankiškumą ir savo prestižą. Neretai dėl to kildavo tarp jų nesupratimų ir net kruvinų susirėmimų.

Trumpai suglaudus, Liublino unijos aktas nesugebėjo sudaryti iš Lietuvos ir Lenkijos vieno politinio kūno, "jedne ciało", kaip to troško

Lenkijos politikai. Pati jungtinė valstybė nesivadino Lenkija, bet Respublika, arba lenkiškai Rzeczpospolita, kurioje Lietuva ir Lenkija gyveno kiekviena savo savarankišką gyvenimą. Ir tokia tvarka liko beveik ligi paskutinio Respublikos padalinimo, įvykusio 1795 metais.

Tokiu būdu Liublino unijos aktas nebuvo kertinis akmuo Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos evoliucijoje. Pilno suverenumo praradimą ne taip skaudžiai atjautė nei patys to akto dalyviai nei visa tauta. Tos pačios jėgos, kurios anksčiau vadovavo Lietuvos gyvenimui, pasiliko ir toliau vadovauti. Pradedant Kazimiero įsiviešpatavimu Lietuvoje (1440 m.), vyriausią vaidmenį Lietuvos politikos gyvenime vaidina stambioji bajorija, ponai, sutraukę į savo rankas didžiausius žemės plotus ir turi savo žinioje nemažą žemesniųjų bajorų. Dar prieš Liublino uniją (1564 m.) smulkiosios bajorijos, šlėktos, politinės teisės buvo sulygintos su politinėmis didikų teisėmis, tas sulyginimas pasiliko tik porierėje. Jogailos dinastija išmirus atsitiko ne viena proga sulaužyti unijos aktą, pasinaudojus viešpatuojančia Lenkijoje anarchija, bet nė vieno karto Lietuva nemėgino to padaryti. Lietuvos didikai, esant laiduotai jų reikšmei valstybės gyvenime, nematė reikalo to daryti. Net tie, kurie patetiškai gynė Lietuvos reikalus Liublino seime, virto 1569 metų akto gynėjais. Esant laiduotai jų padėčiai valstybėje, Lietuvos didikai bent pirmiausia po Liublino unijos dešimtmečiais budriai žiūrėjo, kad į Lietuvą neprasmuktų Lenkijos didikai, ir su tokiomis jų pasitangomis griežtai kovojo. Šiuo atžvilgiu gana įdomus atsitikimas įvyko 1590 metais. Vilniaus vyskupas, kardinolas Radvila, buvo paskirtas Krokuvos vyskupu. Lenkai būtinai reikalavo už tą kompensacijos, pavidale paskyrimo Vilniaus vyskupu lenko. Precedento sudarymas Lietuvos valdžiai atrodė labai pavojingas, nes, kaip prasitarė Lietuvos kancle-
ris Leonas Sapieha, "sunku padaryti tik pirmas žingsnis". Lietuvos pry-

šaky stovi magnatai, — Vilniaus vaivada Krištupas Radvila ir kancle-
ris Leonas Sapieha. — iš pradžių lyg buvo sutikę priimti vyskupą lenką išimties keliu, bet su sąlyga, kad ta išimtis būtų konstatuota Seime ir kad būtų išleistas įstatymas, draudžiantis lietuviui ieškoti garbės ir aukštų administracijos vietų Lenkijoje ir lenkui Lietuvoje, ir grąšiant didelėmis bausmėmis už šio nuostato nevykdymą. Be tokio įstatymo nenorėjo pridėti valstybinio antspaudu kun. Macejevskio, kandidato į Vilniaus vyskopus. nominacijoje. Kada pasirodė, kad nominacijoje buvo padėtas valstybinis Lenkijos antspaudas, tai, nebodami nei papos nei karaliaus, Lietuvos didikai griežtai pareikalavo iš Macejevskio, kad nedirbtų važiuoti į Lietuvą, ir jis pasijuto esąs priverstas pats atsisakyti nuo siūlomos vietos.

Nuolat mažėjant didžiojo Lietuvos kunaigaikščio ir Lenkų karaliaus valdžiai, ir Seimui nustojus savo galios, nes, norint priimti bet kurį įstatymą, reikėjo, kad visi atstovai už jį balsuotų, vieninteliu turinčiu daugiau reikšmės valstybės organu pasidarė "pavių" seimeliai. Jie buvo šaukiami vaivados, o Žemaičiuose — starastos. Jų kompetencija buvo gana plati. Seimeliai rinkdavo atstovus į bendrąjį Seimą ir duodavo jiems instrukcijas, kurių jie būtinai turėjo laikytis, rinkdavo pavieto valdininkus ir teisėjus į Vyriausiąją Tribunolą, išklausydavo grįžusių iš Seimo atstovų pranešimų ir t. t. Seimeliuose dalyvauti galėjo tik šlėkta. Ilgainiui seimeliai virto mažomis savaimingomis respublikomis, o bendrasis Seimas — šių respublikų federacija. Bendrojo Seimo dalyviai pasidarė lyg mažų respublikėlių atstovai, kurie reikė posėdžiuose ne savo nuomonę, o buvo tik pasiuntusio juos seimelio instrukcijų vykdytojai.

Seimeliai išvarto galingu ponų ir rankiais. Paklusnioji šlėkta duodavo savo pasiuntiniams tokias instrukcijas, kokių norėdavo didikai, ir pačius didikus rinko savo vadais ir atstovais. Tokiomis aplinkybėmis kai kurie Lietuvos didikai buvo lyg nevainikuoti jos viešpačiai. Toki buvo ligi antrosios XVII šimt. pusės Radvilai, vėliau Pacai, XVII šimt. pabaigoje Sapiehos, XVII šimt. Radvilai, Čartoriskiai. Visas aukščiausias

valstybės vietas užimdavo jie patys ir jų giminės. Nustumtieji į antrąsias eiles magnatai buvo priversti arba giminiuoti su galiūnais arba organizuoti karą prieš valdovus. XVII šimtmečio pabaigoje Lenkų karalius Jonas III Sobieskis, nepajėgdamas priversti savęs klausyti Pacus Lietuvoje ryžosi pasiremti kita didikų šeima, būtent Sapiehai.

Nesiskaitydami su neturinčiais galios karaliais, kai kurie iš Lietuvos didikų galiūnų nesikratė minties visiškai atsidalinti nuo Lenkijos ir tapti nepriklausomais Lietuvos viešpačiais. Tokiu galima laikyti pagarsėjusį savo Kedainių sutartimi su Švedais (1655 m.) Vilniaus vaivada ir vyriausiąjį karo vadą kunig. Jonušą Radvilą, ir pačioje XVII šimtmečio pabaigoje taip pat Vilniaus vaivada ir vyriausiąjį karo vadą (heitmaną) Kazimierą Sapiehą.

Iškilęs į aukščiausias valstybės vietas per karalių Joną Sobieski, kuris norėjo pastatyti šią šeimyną prieš aiškiai karaliui priešingus Pacus, Sapieha ėmė didžiulius savo kilimus iš Gedimino kraujo (išvesdamas savo giminę iš Gedimino sūnaus Narimanto, kas iš tikrųjų buvo visiškai klaidinga) ir viešai žeminti karaliaus "iškilėlio" ("parwenjusz") autoritą. Paskutinėmis Sobieskio karaliavimo dienomis vos nekilo karo tarp karaliaus ir jo pavaldinio. Sapieha ėmė aiškiai siekti didžiojo Lietuvos kunigaikščio karūnos, šiam tikslui ieškojo paramos prie imperatoriaus su savo kariuomene grobė karaliaus, kaip svetimo valdovo, dvarus ir buvo užėmęs net visą Valiūnės sritį, kaip neteisėtai iš Lietuvos atplėštą. Sobieskiui mirus jis Lietuvos vardu pastatė kandidatą į karaliaus Prancuzijos kunigaikštį de Conti, kaip nepavojingiausią jo tikslams, ir stojo į atvirą kovą su lenkų išrinktu kitu karaliumi, Augustu Saksu. Pameš viršų Lenkijoje, ir nedrįsdamas pats vienas pyktis su galinguoju Lietuvos hetmanu, Augustas II, su savo ministerio Flemmingo pagalba, organizavo net formalinį karą tarp Sapiehos ir jam priešingai nusistačiusios šlėktos. Kovoje prie Valkininko 1700 m. lapkričio mėn. 17 d. dalyvavo 12,000 šlėktos kariuomenės ir 5,000 Sapiehos kariuomenės. Sapieha buvo sumuštas, nustojo savo galios, ir buvo priverstas pasiduoti karaliaus globai ir prašyti jį sutaisyti su Lietuvos šlėkta.

Antrojo XVIII šimt. pusėje Lietuvos didikas Karolis Radvila pasipriešino išrinktajam karaliui Stanislovui Augustui Poniatovskiui, kaip jam priešingos Čarteriškių giminės

atstovui.

Vaidai tarp faktiniųjų Lietuvos valdovų silpnino kraštą iš vidaus, mažindami jo atsparumą prieš išorinį Lietuvos priešą, kuriuo nuo antrosios XV šimtmečio pusės beveik išimtinai buvo Maksvo. Po Liublino unijos, ačiū energingam Steponui Batorui, Lietuvai pavyko atgauti nustotas per karą su Jonu IV žemes Vidžemę ir Polocko kunigaikštiją, o Zigmanto IV (Lenkijoje III) Vazos laikais, atimti, pasinaudojus revoliucija Maksvoje, Smolenską, kuri Lietuva buvo praradusi 1514 metais. Tačiau to paties Zigmanto Vazos metu prasideda aiškus bendros Respublikos nykimas. Prie visų valstybės negalavimų prisideda dar tikrybinės kovos tarp pravoslavų ir unitų, t. y. pravoslavų, susijungusių su katalikais Brastoje 1596 metais. Šlėktos slegiami, ypač kaimyninėje Lenkijoje, valstiečiai bėga nuo baudžiavos į stepus ir sukuria ten galin-

gą kazokų organizaciją. Nepatenkinieji pravoslavų susijungimu su katalikais skleidžia tarp visų bėglių, daugiausiai kazokų, obalsį kovos už persekiojamą tikybą. Tikybos obalsis daros tik priedanga socialinėje valstiečių luomo ir šlėktos kovoje. Ukrainoje prasideda nuolatiniai kazokų sukilimai prieš Lenkijos valdžią. Kova darosi ypač smarki, kai kazokų priesky atsistoja labai didelių gabumų žmogus, pats šlėktos kilimo, Bagdonas Chmelnickis. Nepajėgdamas pats vienas atsipalaiduoti nuo Lenkijos, Chmelnickis pasiduoda Maskvos globai. Maskvos kariuomenė, pasidalinusi dviem dalim, eina į Ukrainą ir Lietuvą. Taip Lietuva ne už savo kaltes virsta kovos lauku. 1655 m. Maskva užima visą Lietuvą. Iš kitos pusės į Lietuvą įsiveržia švedai, su kuriais karas kilo taip pat dėl Lenkijos priežasties. Lietuvos vyriausybė veda derybas su Maskvos caru Aleksejumi, žadėda-

ma išrinkti jį savo kunigaikščiu. Vėdamas derybas ir su švedais ir pasirašomas unijos aktas. Lietuva, i-traukta į kovą su dviem priešais, iš kurių kiekvienas už ją galingesnis, stengiasi dėtis čia su vienu, čia su antru rūpindamasi atsikratyti abiejų. Šį kartą su dideliu vargu Lietuvai pavyko išlikti Maskvos neužgrobtai. Tačiau nuo to laiko prasideda Lietuvos teritorijos mažėjimas: Švedija atima Vidžemę, Maskva — Smolenską. Pradedant Rusijos caro Petro Didžiojo laikais, Rusijos kišimasis į Lietuvos ir Lenkijos reikalus daro vis dažnesnis ir įkyresnis. Rusija nori pasirodyti persekiojamų globėja ir aiškiai ieško priežasties pagrobti pirmą pirmiausia visas rusiškąsias Lietuvos žemes, o paskiau ir pačią etnografinę Lietuvą.

Pradedant antrąja XVIII šimt. puse, Lietuvos ir Lenkijos valstybėje pradeda reikštis noro griebtis skubių reformų valstybės gyvenimo negalavimams išgydyti. 1764 metais susirinkęs Seimas stengiasi praveisti visą eilę reformų, kurių tikslas yra pakelti Seimo darbingumą panaikinant "liberum veto", t. y. reikalavimą visus klausimus spręsti Seime vienu balsu, padauginti valstybės išdų pajamas, sutvarkyti administraciją ir t. t. Valstybės, kurios tykojo pasinadoti viešpataujančią Respublikoje netvarka jos žemėms pagrobti, intrigų keliu stengiasi neprileisti prie reformų, dėl ko kyla dar didesnė maišatis. Ja tuojau naudojasi tykijančios Respublikos žemių valstybės, ir susitaria jas pasidalinti. Pirmasis padalinimas įvyksta 1772 metais. Rusija atima iš Lietuvos Polocko kraštą ligi Dauguvos, Vitebsko (be Oršos pavieto), Mstislavo ir dalinai Minsko žemes. Vis tai gudų gyvenamos teritorijos. Šis baisus smūgis sužadino visas kuriamąsias abiejų valstybių pajėgas. Dedamos paskutinės pastangos apsaugoti valstybei nuo žlugimo. Stengiamasi praveisti pagrindines reformas ir tuo tikslu šaukiamas 1788 m. didysis Seimas su dvigubu narių skaičiumi. Kad jis neiširtų, iš pat pradžių sutariama, jog visi klausimai bus sprendžiami balsų dauguma. Šis Seimas posėdžiauja be petraukos net 4 metus ir priima tarp kita ko naują konstituciją, kurios nuostatai panaikina valstybės dualizmą, t. y. nustato dviejų savarankiškai valdančių valstybių susijungimą. Tik po ilgų kovų Lietuva sutiko su tokia išeitimi. Savarankiškumo reikalavimą Lietuva dabar pamatavo Liublino unijos nuostatais, kurie buvo laužomi. Bet šį kartą Lietuva toli gražu nebuvo to-

kia vieninga savo nusistatyme Lenkijos atžvilgiu, kaip 1569 m. Valstybės sunaikinimo baimė buvo stipresnė, negu politinio savarankiškumo jausmas. Prie to prisidėjo dar ta aplinkybė, kad Lietuvos aukštesniųjų sluoksnių asimiliacija su lenkais, jų sulenkėjimas buvo kur kas didesnis, negu anais laikais. Lietuvos separatistai čia galutinai pralaimėjo. Jiems pavyko tik tiek išsiderėti, kad į bendras valdžios įstaigas, kaip an-tai į izdo, kariuomenės, policijos komisijas įeitų viena trečioji "lietuvių" dalis (ir kad seimas du kar-tu posėdžiautų Varšuvoje, o trečią—Gardine.

Ši konstitucija nebuvo įgyvendyta. Nepatenkinti reformomis magnatai sudarė konfederaciją, arba sąjungą, Targovicoje kovai prieš valdžią priėmusią šią konstituciją. Konfederacija pasidarė Rusijos globai. Kaip kilusių kovų išdava, įvyko antrasis ir trečiasis Respublikos padalinimas. Paskutiniojo 1795 m. padalinimo metu visa etnografinė Lietuva atiteko Rusijai.

DĖDYTĖ JERONIMAS RAŠO

Sveikučiai!

Na, tai po pikniko, po atpusku, po "Leibordej" švenčių. Vieni buvo toliau nuo Chicagos, o kiti pasiliko Chicagoje, laukdami svečių iš Nečikagos ir josios apielinkių...

Mes, daugumas Margutiečių, nuvažiuojame prieš "Leibordej" tą nedėdienį pas Labdarius piknikauti. Ir pasakysiu, kad taip smagiai, seniai mes piknikavome. Tie Labdariai toki svetingi, toki vaišingi, taip gražiai visus priėmė, kad saulutei beveizint į mus, jau pritrūko ir valgių ir gėrymų. O svietelio — kaip Šiluvų, arba Žemaičių Kalvarijų. Daugiau negu Šakiuose per šventą Joną. Vaziavo, kas tik gaso turėjo ir dar pasiėmė draugus. Pristatė automobilių visur. O pėkštute, tai kaip antys ar žąsys - išsirykiavę, vaikščiojo, apžiūrinėjo naujai statomus seneliams priglaudos namus, apžiūrinėjo senelių dabar esamą namą ir taip pat farmą, kurioje ir maži ir dideli, turėjo fonų su "kiaulike", su ožiu barzdotu ir veršiukais, teliukais, paršiukais...

Užveizda A. Bacevičius, kuris tvarko tą ūkį, visimes aprodė ką turi. Šeimininkė Sudeikienė, su talka, priminė svečius ir davė rūgusio pieno pavalgyti. Gaila, kad permažai turėjo visko, nes nesitikėjo, kad tiek svečių susilauks. Aš jau buvau visokiuose piknikuose, ale tokio tai neteko matyti. Kaip pasižiūri į suparkiuotus automobilius, tai plotas daug didesnis už Birutės daržą, arba net ir už Oaks daržą. Piknikautojai tą dieną užvaldė kokį trečdalį miško, kurio Labdariai turi apie 100 akrų. Dėdė Anastazas Valančius ir Kasparas Jodelis, Jonas Dimša - visi centrai su komitetais ir kuopos su

— • —
PIRKITE KARO BONUS!
GELBĖKIM DEMOKRATI-
JOM NUGALĖTI
PRIEŠĄ!
— • —

FOR VICTORY

**BACK
THE
ATTACK**

Buy An
Extra \$100
War Bond
During
3RD WAR LOAN

M A R G U T I S

Metams \$2.00

Pusei metų 1.00

6755 So. Western Ave.,
Chicago, Ill.

savo nariais, darbavosi sušilę. O die-na pasitaikė nešalta. Labai graži.

Ar žinot, kad tenai labai gera vie-ta piknikams rengti? Jeigu tik žmo-nes turėtų gaso, tai suvažiuotų pil-nas miškas. Visai dienai suvažiuotų, nes smagus "pleisas": daug pavėsio, ežerėlis, kalneliai, pakalnėlės, farma su žalmargėlėmis ir deglomsioms, paskui vietos po laukus kiek nori. Jau kaip ištaisy Labdariai tą ūkį, tai vargu bau kur nors rasis tokia graži vietą išvažiuot į tyrą orą. Ka-da užbaigs statyti - įrengt prieglau-dos namus, tai seneliams ten bus ideališką vietą gyventi. Ištikro. Da-bar tik mums reikia biskutį pagelbėt koki baltį užtraukt, tada bus baig-tas darbas. Rasis daug gerų lietuvių, kurie seneliams teiks viską. Jau atsi-randa geraširdžių biznierių, kurie pasiryžę įrengti kambarį. Štai per pikniką, girdėjau, "Lietuviškas Žy-dukas" (Mr. N. Kantor), kuris su lietuviiais prekiauja per metų metus, pasižadėjo, kaip tik karas baigsis, įrengti net du kambarius seneliams. Jau dabar yra farmoj kelioliką se-nelių, kurie tenai šiek-tiek dirba (kurie gali) ir leidžia senatvės die-nas į amžiną gyvenimą...

Labdarių farma yra nemaža. Tik-rai nežinau, bet man rodos, kad turi apie tris šimtus akrų. Kauniš-kietiška matuojant, būtų koks šim-tas su virš "desencinų"... Galima sa-kyt, "palivarkas"... Ir farma, mažu-pamažu, dėka geram užveidai, jau atgyja ir už metų-kitų, nepažinsime tos vietos. Ir dabar, sako, negali pa-žint. Kaip ją Labdariai gavo, tai nie-ko, tenai nebuvo. Viskas sugrivę, suirę, nei gyvulių, nei paukščių, nei mėslo, nei padargų, nei arklių - nu-gyventa kaip to lietuviško Bekam-pio, kuri mes pažystame iš veikalo "Amerika Pirtyj"... O dabar, jau net ir skilandžio gospadinė atpiaus šmotą, ir lašinių, ir rūgusio pieno ir paršiuką gali iškept... Nenuil-stamas triušas, darbuotė, pasišventi-mas ir pagalba geraširdžių, padaro viską. Kas galėjo tiketis kad mes rasimė tokius gražius Rūmus? Ištolo didingai atrodo; kaip koks kuni-gaikščio palocius! O kas jį pastatė? Ogi Labdariai, su savo kuopoms, su Centro valdyba, su rūpesniu klebo-no Šv. Kryžiaus parapijos, kunigo A. Linkaus. Jis ir Centro valdyba, per suvirš metų laiko, storavojasi tuo reikalu. Uolieji katalikiškai-tau-tiškų reikalų ginėjai ir darbuotojai, pastatė Rūmus, įrengė farmą-ūkį, įrengė piknikams vistą, užlaiko se-nelius, juos "karšina", prižiūri anų sveikatą... Pasiziūrėjus į tą viską ir pamislį žmogus: O ką cicilikai-bedieviai, laisvamaniai turi? Ar jie

rūpinasi seneliais ar vaikeliais? Ar turi mokyklas, prieglaudas? K? jie turi?

Gal teisybę, žioptelėjo Pūstapė-dis. Jis sako, cicilikai-bedieviai nie-ko neturi, tai delto kai kurie kata-likai, kunigai ir kiti "lyderiai" duo-da jiems viską, kad tik imtų... Sako, Pitsburge, suvežė katalikiškos draugijos daugiau kaip šešis tūk-stančius dolerių tiems "šimta-pro-centinimas bedieviams-cicilistams"... Viena Rochesterio parapija, rodos, virš tūkstantį davė "šimta-procen-tinių bedievių" išdą... Tai, sakau, atėjo gadynė! Turi žmogus džiaug-tis kad šimta-procentiniai bedie-viai-cicilikai, nešmeižia klebonų ir jų gospadinų. Vaje, vaje, tai "lai-mėjimas"! Užkimšo "kosere" su tūkstančiais... Tik visa bėda, kad niekas nežino ar ilgai taip bus?...

Yra tokių katalikiškų klebonų ir veikėjų, kurie vistik, nenor dėtis su tais "šimta-procentiniais bedieviais". Jie yra internacionalistai ir tautas nori išnaikinti. Tai ot, delto tautą mylintieji lietuviai katalikai ir bi-čiuliaujasi ir darbuojasi su "šimta-procentiniais tautininkais", nes tau-tininkai yra tautos sargai. Nuo Si-mano Daukanto, vyskupo Valan-

čiaus, daktaro Basanavičiaus, praloto Maironio - Maciulevičiaus, kunigo Tumo-Vaižganto, praloto Jakšto-Dambrasko, dr. Vinco Kudirkos ir daugelio kitų, "šimta-procentiniai katalikai-tautininkai" nesišalina, bet su jais dirba tautos darbą. Tie, kurie moka kaip suderinti tikėjimo reika-lus su tautos reikalais, randa bendrą šnektą, randa bendrą idealą dirbti garbingus tautai darbus. Ir man ro-dos, kad su "šimta-procentiniais tautininkais", katalikais yra smagiau darbuotis, negu kad su "šimta-pro-centiniais bedieviais-cicilikais."

Na, ale, ka čia mums laiką gai-sint apie tuos niekus. Visą ateitis parodys, kaip vystysis lietuviškas veikimas. Gal ir gerai daro kai kurie katalikiški vadai, bičiuliuodamiesi su bedieviais? Gal atvers "ant Dvasios Šventos"?... Nėra to blogo, kad neišeitu ant gero. Juk ir mūsų ko-munistai atsivertė. Žiūrėk Rusijoje, jau šaukia arkirėjų, popų, djačokų kongresus, jau leidžia melstis cerk-vėse. Kogi reik? Jeigu su ruskais komunistais tas atsitinka, tai kodel negali atsitikti su lietuviškais komu-nistais, cicilistais ir kitais bedieviais? Už metų-kitų tie mandročiai, žiūrėk ir laidojasi "Kazimierinese"...

LET THEM SAY IT!

Cenzūros išbraukta

Bet žiūrėkite, atvertus kitą lapą, išeina kitokia melodija. Pitsburge, suvažiuo demokratų partijų lyderiai: krikščionių-demokratų, social-demokratų ir valstiečių - liaudininkų. Prie jų prisidėjo mūsų demokratai ir delto, viskas taip gražiai, "demokratiškai" pravaryta. Nei "dickusijų" nereikėjo. Ir kam laiką gaišint? Karo laikas, reikia viską taupyti... Kitas dalykas, tai reikia pratintis diktuoti, ba ateina laikas

Cenzūros išbraukta

Tai ot ir viskas. Galėčiau daugiau juokų papasakoti, ale mislijų, kad užteks šiam sykiui. Viena, tai man prisimena posakis: "Kur trys, ten du pasidalyt" ... Bet aš geičiau matyt Lietuvą katalikiškai - demokratiškai, o ne kitokią. Tada užsimiršim ir "Gegužio 15" ir "Gruodžio 17" ir "Birželio 15" ... Visi tikrai žinosim, kad buvo "16 Vasario" ... Išnyks "šimta - procentiniai tautininkai", "šimta-procentiniai bedieviai-cicilikai" ir liks tik geri lietuviai-amerikiečiai ir šios šalies piliečiai. O Lietuvos žmones, tai valdysis kaip aniams bus geriau. Juk ir po ano karo, nes čia visaip darbavomės anų gerovei, o paskui visai kitaip anie susitvarkė ir į mus nei kreivia akia nepažiūrėjo. Amerikietis parvažiavęs į savo gimtinę, turėjo gaut visokių leidimų ir negalėjo laisvai savo nuomonės pareikšti, negalėjo įsigyti nuosavybės ir t. t. ... Tai ot, ir po šiam karui gali panašūs dalykai įvykti ... Mes, čia gyvendami, stovavokimės teikt pagalba savo valdžiai, kurt savo gerbuvį. Čėdykim dolerius pirkdami už juos Karo Bonus. Prasidėjo trečias

"draivas", tai prisidėkime prie jo ir taupykime ateičiai, ką dabar uždirbame. Nesikiškime per daug į palitikes, ba iš to nieko gero nebuvo ir nebus ...

Well ... manau kad užteks šiam sykiui. Prabočykite, jeigu kam nepatiks mano figeriai apie lietuviškus darbus. Darykit kaip norit, bet aš nelipsiu į tą "triratį" vežimą. Kur jūs matėt vežimą su trimis ratais?... Iki kito sykio, likite sveikučiai!

Jūs Jeronimas.

— ★ —

LANKĖSI MARGUTY

Karys Petras Baltrėnas, pirmiau buves ristikas, lankėsi Chicagoje, Cleveland'e ir viešėdamas Chicagoje, atlankė Margutį ...

Sgr. Joe Kaminskas, iš Brighton Park, taip pat lankėsi Marguty, parvykęs atostogų porai savaičių, pas savo mielą motinėlą ...

Frank ir jo žmona, Šimaičiai, iš Flushing, N. Y. viešėdami Chicagoje pas savo gimines, atlankė Margutį ir užsiprenumeravo Margutį...

Pral. J. Maciejauskas iš Los Angeles, atlankė Margutį ir grįžta vėl atgal į savo įsteigtą Šv. Kazimiero vardą, parapiją. Pral. J. Maciejauskui ruošiamas pagerbimo vakarėlis, rugsėjo 26 d. Gimimo P. Šv. parapijos svetainėje. Tame parengime bus parodyta Losangeliečių lietuvių gyvenimas ir darbuotė su savo dvasios vadu.

— ★ —

"CECILIJOS" DAINA

— ★ —

Skandalai ...

Pasaulio skandalais, visi įdomaujas,
Vis nori žinoti, kas įvyko naujo?

Skandalas ...

Pasaulio skandalas ...

Ar bus kada galas

Visiems tiems skandalams...?

Skandalas ...

Italų šebatą mūsiškiai švaksuoja,
Fašistus iš aulo, kad šluoja, tai
šluoja.

Skandalas ...

Nebė Musolinio,

Nabagas pabėgo,

Fašistams tai gėda ...

Skandalas ...

Europoje naciams jau braška pašonės,
Sukyla, nerimsta, okupuoti žmonės...

Skandalas ...

Bulgarai ir Danai,

Norvegai ir lenkai,

Iš pasalų slenka ...

Skandalas ...

Ukrainoj ruskis naciukus jau
pliekia,

Į Kijevą, Krymą, abiem rankom
siekia ...

Skandalas ...

Gudbay Adolfeli!

Klampok purvynėly,

Palik Smolinskėly ...

Skandalas ...

— ★ —

**PIRKITE KARO BONUS!
REMKIME JAUNUOSIUS
KARIUS GINKLAIS!**

The Third War Loan is your loan.

The securities on sale fit your purse. Check the one which is applicable to you and buy it to the point of personal temporary sacrifice. Always keep in mind your sacrifice is only temporary because you do not give your money away when you "buy" War Bonds; you lend your money at interest. Your money is not even frozen. In the event of an emergency—and the record shows that Americans are not redeeming their Bonds except in the event of true emergencies—your Bonds are redeemable.

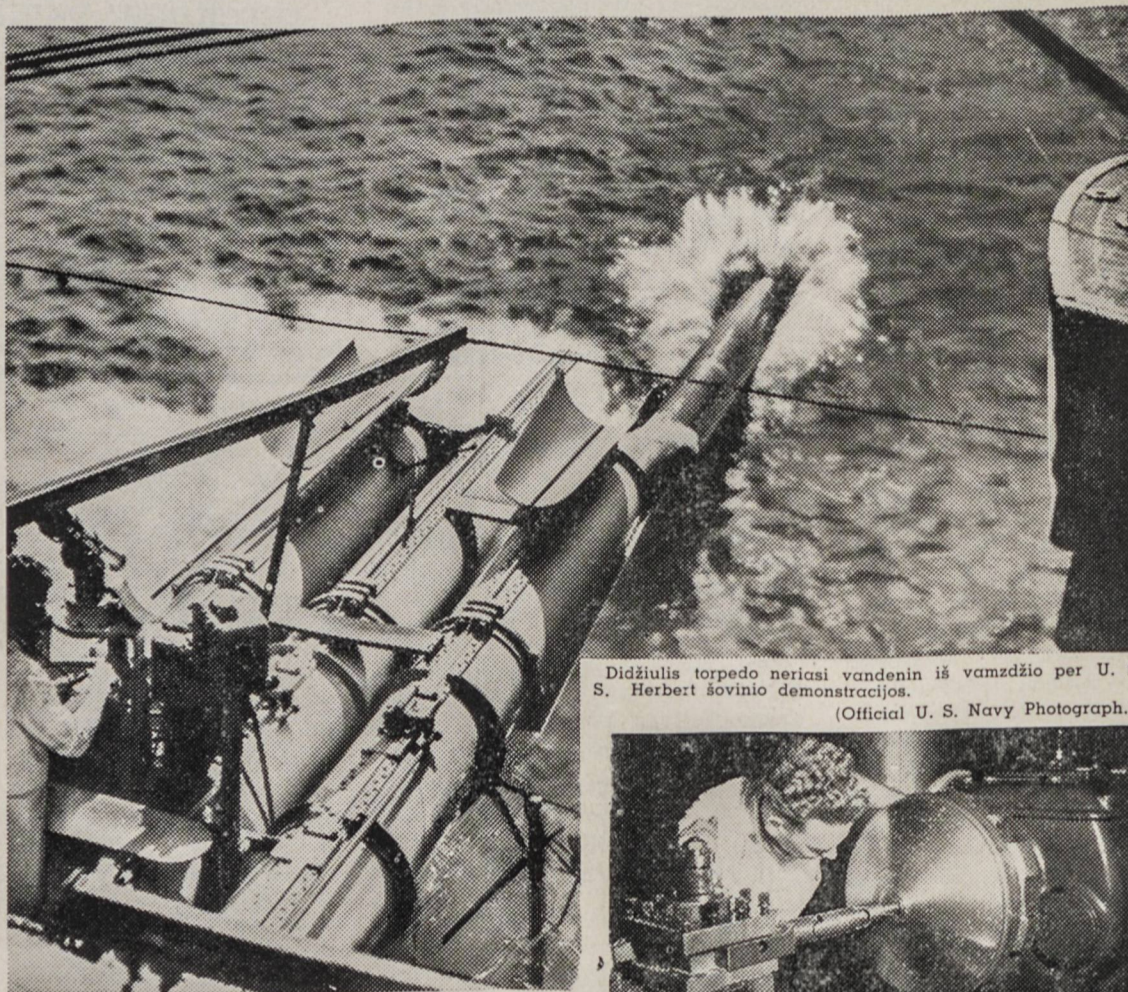
The United States Government has never in its history repudiated a Government Bond. As further evidence of the strength of this country to guarantee repayment of your money, United States potential wealth amounts to \$89,000 per capita. Even with the heavy current war expenses, our national debt is only \$1100 per capita.

Only a country like ours could make such a deal with its citizens: repay you with interest for a loan of your money to protect you and your family against enemies which would murder, rob, or enslave you.

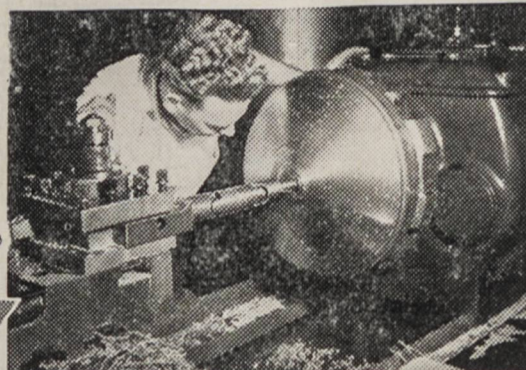
The number one "buy" for you is the familiar Series E War Bond. Twenty-seven million American workers are buying Series E Bonds at the rate of \$420,000,000 a month. Your Third War Loan duty is to buy at least one extra \$100 Series E Bond above your regular buying. Buy more if you can.

Keep these facts in mind about the Series E Bonds:

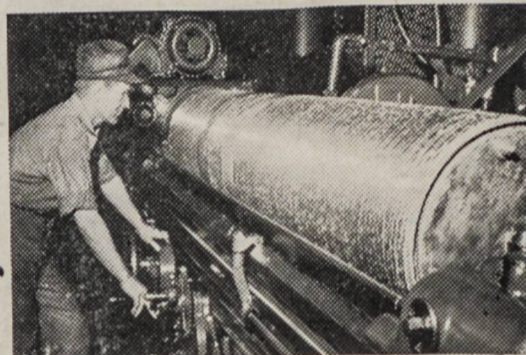
They come in \$25, \$50, \$100, \$500 and \$1,000 denominations. They sell for 75 per cent of their maturity value. They pay you \$4 for every \$3 invested if held until maturity, which is 10 years from issuing date. You may redeem them at any time 60 days after issue without notice at stated redemption values. Every Bond carries this redemption table.

Didžiulis torpedo neriama vandenin iš vamzdžio per U. S. S. Herbert šovinio demonstracijos.
(Official U. S. Navy Photograph.)

Torpedų nulyginime, elektra yra jiega užpakalyje mašinų. (Official O. W. I. Photograph.)

Svarbi elektros jiega varo sunkų lathe's, kuris greitai nuformuoja torpedų pertvarą.
(Official O. W. I. Photograph.)

ELEKTROS JIEGA

Pagreitina Torpėdų Gamybą Chicagos Apilinkėje

Paruošiant Amerikos karo laivus su tūkstančiais torpėdų, elektra yra galingas gamybos paramokumas.

Elektra apšviečia torpėdų dirbtuvę — mašinas ir assembly linijas . . . varo lathes ir drills . . . varo tekimo ir šampavimo mašinas . . . suka didelius conveyor ir milžiniškus krainus.

Elektra, tai jiega užpakalyje visos industrialinės veikmės . . . jiega užpakalyje šalies didelio karo programos.

Elektra užimta kariškiams darbams—neaiškvokite jos bereikalol!

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

Teikiant Svarbią Elektros Jiega Karo Gamybai Chicagoje.

Lietuvių
liaudies daina

Prie Nemuno

J. Kamaitis

Mišram chorui

Ramiai

1. Ten prie u - pės Ne-mu- no, trys kle - ve - liai
2. Po ža - liai - siais kle-ve- liais, trys ber - ne - liai

ža - lia- vo. O tuo - se kle- ve-liuos', tuo - se ža-
kal - bė- jo. Kal - bė - jo ber- ne - liai, jauni ka - rei-

liuo - se, trys ge - gu - tės ku - ka- vo. O tuo - se kle-
vė - liai: kur nak-te - lę nak-vo- sim? Kal-bė - jo ber-

dimin. *cresc.* *f* *p*
ve-liuos', tuo - se ža- liuo-se, trys ge-gu - tės ku-ka- vo.
ne - liai, jauni ka - rei- vė - liai: kur nak-te - lę nak-vo- sim?

THIRD WAR LOAN BONDS ARE VARIED TO FIT ALL PURSES.

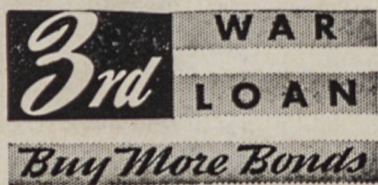
Washington, D. C. — In addition to the Series E, F and G War Bonds, which dominate the Third War Loan insofar as individual American workers and salaried persons are concerned, the Treasury Department again is offering the following securities to large investors:

Series C Savings Notes
2½ percent Bonds of 1964-69
2 percent Bonds of 1951-53
7/8 percent Certificates of indebtedness

The 2½ percent Bond will be dated September 15, 1943, due December 15, 1969, callable December 15, 1964, and will be issued in coupon or registered form at the option of the buyers in denominations from \$500 to \$1,000,000. Commercial banks, which are defined for this purpose as banks accepting demand deposits, will not be permitted to own these Bonds until September 15, 1953.

The 2 percent Bond will be dated September 15, 1943, due September 15, 1953, callable September 15, 1951, and will be issued in coupon or registered form at the option of the buyers in denominations from \$500 to \$1,000,000.

The 7/8 percent Certificates of Indebtedness will be dated September 15, 1943, due September 1, 1944, and will be issued in denominations of \$1,000 to \$1,000,000, and in coupon form only.

**ATNAUJINKITE
PRENUMERATA!**

**Margutis metams kainuoja
\$2.00**

Adresas:

MARGUTIS
6755 South Western Ave.,
Chicago, Ill.

None of these securities will be available for subscription by commercial banks for their own account during the period of the Drive. However, shortly after the Drive terminates, a 2 percent Bond and a 7/8 percent Certificate of Indebtedness will be offered for subscription by commercial banks for their own account. In order to confine all sales in the Drive to non-banking sources, the Treasury will request commercial banks not to buy in the market, and will request the market not to trade in either of these securities offered in the Drive until the books for bank subscriptions are closed.

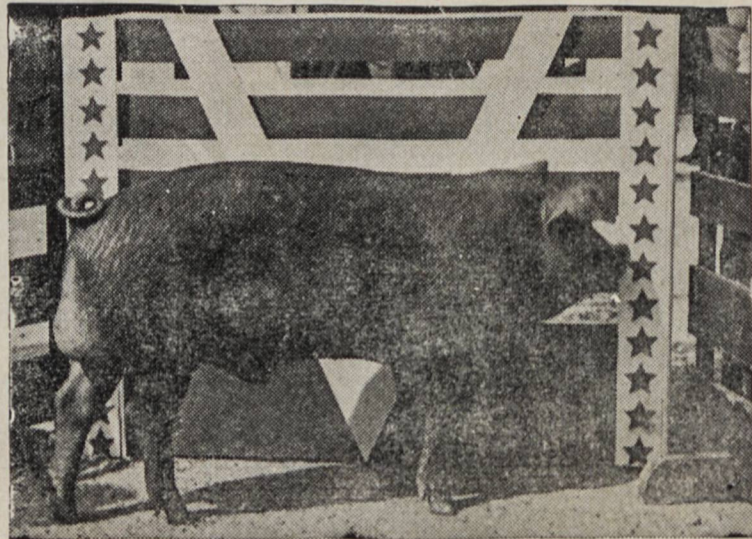
Would you give \$100 to bring Victory nearer?—Your purchase of a \$100 War Bond may turn the trick!

Remember . . . that War Bond you buy may be the very thing that will break the back of the Axis.

Marching to Victory — YOUR SON—HIS GUN—YOUR PRAYERS—YOUR BONDS! He needs them all! Buy \$100 More!

Save MORE Money, LIVES, and the NATION! Prevent INFLATION. An EXTRA \$100 Bond will do it!

KUILYS KURIS KAINUOJA \$4,767,900.00

Price ceilings vanished and pork reached an all-time high when "Congress King," a 200-pound, 5-month-old Duroc boar pig brought \$4,767,900 in a War Savings Bond auction at the Victory Banquet held in connection with the National Duroc Congress at Memphis, Tenn. With a value of \$23,839.50 per pound, Congress King is the highest priced hog in history.

High bidder and final owner of the prize boar was the Missouri Duroc Breeder's Ass'n of which R. M. Mills of Boonville is president. Their bid of \$2,500,000.00 was backed by pledges from the governor of the state to 4-H and FFA groups. H. D. Elijah of the Livestock and Feed Division of the Missouri Department of Agriculture who made the final bid, stated the

pig will be taken back to Missouri where he will be used for further Bond sales. After that his services will be turned over to some outstanding 4-H or FFA group in the state.

The spirited bidding of the sale started at \$100 and soared rapidly to the final purchase figure. Everyone who bid was required to buy Bonds for that amount, the final total reaching \$4,767,900.00. Clifton Rhodes of Louisville, Ky., placed the second high bid of \$2,000,000.00 and Shelby County Penal Farm, Memphis, Tenn., was next with \$250,000.00.

**PIRKIM KARO BONUS
GELBĖKIME
DEMOKRATIJOMS
LAIMETI KARĄ**

ČIAP SUI

Ar jūs patėmijot, kad dabar viskas eina ant trijų raidžių? Visur yra trys perijodai, trys ėsybės, trys partijos, ir t. t. Imkim pavyzdžiui: Žmogus užgema, gyvena, miršta. Žmonių gyvenimas praeity, dabarty ir ateity. Štai toliau raidės: USA, FDR, NRA, WPA, USO, SLA, GPU. Ūkininkų Sąjunga Aleksote, RAF, Roosevelt, Churchill, Stalin, OPA, TMD, LVS, ALT, KVC. Svarbiausi asmenys organizacijos - viskas su trimis raidėmis išreiškiama. Kodel?

Kaip girdėt, tai vokietytis kaip vėžys, atbulas eina iš Rusijos ir žiūri ar toli Berlynas. Kaip atsisukęs pamatys kad netoli, tai pradės zovada lėkti, kaip arklys nuo žagrės paleistas. Sena patarlė sako: Kas daug nori, tai netenka nieko. Tas tinka visiems, kurie nori daug apžioti ir lenda į svetimą žemę...

Pas žmones yra paprutos, prasi-vardžiuot. Pas mus lenkas pravardžiuojama "pollack". Japonas - "džiaps". Kinas - "čainys". Suomis - "finn". Švedas - "svyd" ir t. t. Lietuvį irgi pavadina "lujan", bet re-tai kas. Delto tankiausiai patys lietuviai save tuo negražiu vardu pravardžiuoja. To jūs negirdite iš lenkų, suomių, kinų ir kitų.

Metai laiko tam atgal, italai nei sapnuote nesapnavo, kad jie pasiduos "unkondišinal". Tai matot, koku stebuklą atsitinka. Kas žin ar ilgai reiks laukt kol naciai pasiduos?...

Gal jūs nežinote, kad mes turime dvi demokratijas? Viena - senoviška, o kita - nauja, padirbta ant rusiško kupaliaus. Kelk nekelk rankos konferencijoj, o balso negausi. Balsuok "už" arba visai nebalsuok. Jeigu esi delegatas, tai ranka laikyk kešeniui. Kaip tik pamatys, kad ištrauki, tuojau išgirsi "kaukšt" plaktukas į stalą ir nubalsuota...

Sako, ta rusiška demokratija buvo praktikuojama Pittsburgo lietuviš-koj - demokratiškoj konferencijoj.

Jeigu "diligatas" mėgino prašyt bal-so, tai tuojau tą plaktukas pasodino. Aš nežinau, kodel to "plauko" žmo-nes kritikuoja bolševikų rinkimus Lietuvoje 1940 metais?...

Vokietytis su Alijantais visą laiką kazyriavo "stukolką" ir bliofavo tu-rėdamas rankoj karalių, dėkį ir "duse"... Dabar "duce" numete po stalų, liko tik dvi kazyros. Tuo tarpu Alijantai turi keturis tūzus. Tai jau sakau, tik durnas, tas vokietytis...

Išimk iš amerikoniškų dainų žo-dį "lovjū" - meilę, tai jie neturės apie ką dainuoti. Be "lovjū" nera-site nei vienos dainos. Vadinas, my-li. Bet jeigu ieškosite meilės, tai jos niekur nerasite. Pažiūrėkit, kiek jau-nų susikabinę vaikšto, kaip jie my-lisi, o kaip apsiveda, tai išgirsi mu-šasi ir divorso ieško. Tai kur ta meilė? Pasipianiojo kokią "lakštutė-paukštutė", pačiulbėjo meiliau ir... divorsas...

Pasaulyj milijonai žmonių daro pragyvenimą iš vienokio ar kitokio biznio, bet yra milijonai žmonių, ku-rie daro pragyvenimą iš žmonių ne-laimių. Tai ot ir teisybė, kad... "Nė-ra to blogo, kad neišeitų ant gero"...

Mes, lietuviai neatskiriam balta nuo nebalto. Imkim meiles reikaluose. Kiekvienas jaunikis prašo merginos, jos "baltos rankelės". O jei-gu pridėtumet baltą popieri prie tos "baltos rankelės", tai išsigastumėt pamate skirtuma. Neduok Viešpatie, jeigu jauniuiui išiestų kokią nors mergelę "baltą rankele", tai tas bė-gtu kaip akis išdegęs. Mįslytų, kad nabašnyko ranka...

Vienas žmogus man skundžiasi, kad jo bulvės prigėrė "viktori gar-dene". Tai kodel, sakau, pirm sodi-nimo, neišmokina bulves plaukt? Jeigu būtų mokėjusios plaukt, tai nebūt prigėrusios. . .

MARGUČIO

RADIO PROGRAMAI iš WHFC (1450 kil.) pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais, 9:30 val. vakare.

SEKMADIENIAIS 1 val. po piet.

PENKTADIENIAIS 7 val. vakare.

Tel. GROvehill 2242

MARGOS ŽINIOS

Adv. A. Lapinskas, kuris su Mar-gučiu pradėjo kasdienines radio va-landėles leisti, jau išvyko į kariuo-menę. Gaila mums netekus vieno iš gabiausių radio pranešėjų, kuris per 12 suvirš metų mums pasakojo ži-nias, darė pranešimus, ir prijuokino su "Baltramiejum ir Cecilija", paš-nekėsiuose... Palinkėsim adv. A. La-pinskui greito pasimatymo!...

Dr. S. Biežis buvo išvykęs į Pitts-burg'ą ir dalyvavo SLA posėdžiuose. Su juo sykiu važioavo žmona, dain. Ona Biežienė. Jie buvo pasiryžę ap-lankyti sūnų, kuris randasi Tennesie valstybėj ir skraido, praktikuojasi kaip bert bombas ant japonų galvų.

Adv. A. A. Olis, 29 rugpiučio gry-žo iš atostogų, kurias turėjo pra-leisti aukštuose kalnuose, S. Dako-tos valstybėj. Jis ir žmona, labai pa-tenkinti Black Hills irengtais vasar-namiais. Valdžia išstatė labai gražius resortus S. Dakota valstybėj - Black Hills. Tenai sveikas oras, nes gyve-ni virš 6,000 pėdų aukštumoj. Oras visai kitoks: daug skystesnis negu Chicagoje. . .

Lankėsi pas tėvelį ir sesutes, Leit. Kazys Deveikis, kuris pasekmingai baigė karininkų mokyklą ir pakeltas į karininkus. Leit. K. Deveikis tiki-si, kad jis bus paskirtas į "kempes" kur nors netoli Chicagos ir mums teks tankiau pasimatyti. Jis viešėjo keletą dienų ir buvo atsilankęs į Labdarių pikniką. Pasirodė publikai, nes publika "Casey" pažysta iš balso. Girdėjo ir jį iš Margučio radio va-landėlių.

Škotijoje, mirė dain. Jono Urbono tėvelis, kuris porą metų sirgo. Dain. J. Urbonas yra karys ir tarnauja Dėdės Samo Armijoj, kur tai Angli-joj. Siunčiame mielam Jonui, gilios užuojautos žodį!...

Lankėsi Marguty inž. Antanas Va-lašimas su žmona. Jis buvo atvykęs savo Co. reikalais ir trumpai viešė-jo. Rengiasi kada nors ilgiau pabū-ti ir paviešėti pas savo draugus, ku-rių turi didelį būrį Chicagoje. A. Valašimas gyvena Detroite, bet va-žinėja visur. Spėjo išvažiuot iš Chi-cagos, jau Margutis gauna iš jo at-virutę iš Kanados.

George Rudelis, žada parvažiuoti pas šeimą, nes turi du kūdykiu. Jis tarnauja California ir randasi camp Haan, Mokinasi kaip iš priešlėktu-vinių kanuolių, pašauti priešą. Jau suvirš du mėnesiai, kaip mokiniais

ir savo gabumais, nori atsiekti didesnio išsilavinimo.

Daugelis tėvų, jaunuolių, tarnauja Dėdei Samui. Stoją gint savo šalį nuo priešo. Ir kodėl amerikietis turi leist save kam nors valdyti? Ir jis, kaip Lietuvos sūnus gali sakyti: "Laisvę pažinęs - jungo nevilksiu!!!"

Iš mūsų Margutėčių šeimos, daugelis pateko į armiją, į navy ir į orlaivyną. Lietuviai yra gabūs ir jie kaip bematant netik išmoksta kariško "muštro", bet ir patekę į mokyklą, jās baigia su atsižymėjimų. Nei vienas iš mūsų jaunuolių, nenori būt paprastu kareiviu. Visi stengiasi gauti paaukštinimą. Taip ir turi būti!... Štai Vytautas Uznys, rašo... Pabaigiau 3rd airforce camouflage mokyklą Walterboro, So Carolina ir grįžtu į Missouri" ... Vytautas jau corporal. "Jaunosios Lietuvos draugai jį pažysta kaip "Žemaitį".

— ★ —

Bruno Gediminas, "Jaunosios Lietuvos" organizacijos pirmininkas irgi pašauktas į kariuomenę. Jis turės stot 7 rugsėjo. Tai dar vieno gero Margučio draugo neteksime. Pasielkia ilgesniam laikui mūsų mylimas juokdarys "Baltramiejus", kuris turi svarbų ir nepamainomą kitų darbą. "Baltramiejus" vis rengiasi apsivest su "Cecilija", bet jam kas žin kodėl tai, nepavyksta. Labdarių piknike jau būt apsivedęs, bet ... neturėjo nei leidimo, nei užsakų, na ir negavo šliubą ...

— ★ —

Zinoma Marquette parke biznieriui Mr. ir Mrs. V. Bartz, sūnūs - Eddie ir Ray, apsivedė rugsėjo mėnesį. Abudu tarnauja Dėdei Samui. Eddie Bartz yra seržantas Armijoje, o Ray — Leitenantas Navy. Eddie apsivedė 4 d. rugs., o Ray-11. Skirtumas tik tame, kad Eddie apsivedė Chicagoje, o Ray - San Diego, California. Į Leitenanto Ray Bartz vestuves išvyko teta Mary Bačiūnienė ir mamytė Anna Bartz. Jaunavedžiams linkime laimingo gyvenimo!

Tabor Farm rezortas, šįmet atšventė "auksinį" jubiliejų. Svečių vasarotojų buvo daugiau negu bile kokiame kitam sezono. Visi buvo palaidyti, priglauti ir jautėsi patenkinti, nes sav. Juozas Bačiūnas stengėsi užganėdinti svečius, nepaisant esamos karo padėties. Blogiausiai buvo su pasitaravimu, bet ir to nepritrūko per vasarą. Tabor Farm rezortas gausiai lankomas, nes visi gauna daug daugiau už tą, ką jie moka. Kainos palyginimai, nėra brangios ir susisiektas su Chicago yra patogus. Tabor Farm rezortas veiks ir per rugsėjo mėnesį ir sve-

čių turi. Dabar geriausias laikas leisti atostogas, nes visko yra - vaisių, daržovių ir vištukų, antukų, žasiukų ... Šiuo laiku Tabor Farmą lanko ypatingai tie, kurie myli vynuogę. O jau vynuogių, tai lošiant golfą gali prisivalgyti tiek ir tiek ...

Chicagoje, užbaigėm piknikų sezoną su diem didžiausiais piknikais. Vienas, tai Labdarių Sąjungos piknikas - Labdarių ūky, rugsėjo 5 d., o antras - Draugo piknikas - Vytauto Daržė. Ypatingai Labdarių sąjungos piknikas, tai buvo didžiausias, koks yra buvęs. Pirm. A. Valančius susilaukė didelio pritarimo. Jis ir vice-pirm. K. Jodelis, darbavosi, kad viskas pavyktų kogeriausiais. Ir pavyko. Privaziavo žmonių tiek, kad neužteko nei valgių, nei gėrymų. Labdariai turi didelę simpatiją publikoj. Jiems gausiai aukauja, nes mato, kad jie pasišventę dirba naudai savo tautiečių. Daugelis senelių ras prieglaudą Labdarių ūky, tuose gražuose rūmuose ...

— ★ —

Margučio Skatytojams! Jeigu kurie iš jūsų nesate gavę kokio nors Margučio leidinio, malonėkite prašėti. Bus jums tuojau išsiųsta. Priduokite savo adresą, vardą ir pavardę. Rašykite ant atvirutės. Ir taip pat atnaujinkite prenumeratą! Labai prašome! ...

— ★ —

Kas nežino, kad aukštuose kalnuose sveikas oras? O ypatingai sveikas oras Arizonos valstybėje. Štai rašo A. Lawrence, kad nuvažiavęs į Phoenix, Arizona valstybės sostinę, pasijuto daug stipresnis. Jis rašo, kad oras tenai, nesulyginamai sveikesnis negu Chicagoje. Pataria nesveikuojantiems nuvažiuoti ir atgauti sveikatą, jeigu kuriems ji "šlubuoja" ... A. Lawrence yra Margučio skaitytojas ir džiaugiasi gavęs Margutį, nes sužino ką mes Chicagoje veikame ...

Margučio Merginų Choro pamokos su rudeniu ir vėl bus trečiadienio vakarais. Jaunimas prašoma atvykti išmokyti kaip dainuoti, mūsų senoviškas liaudies dainėles, kurias Margutis skleidžia išeivijoj. Dainuokime! Dainuokime savo dainas, nes jos sukurtos tam, kad išsilaikyti tautybėje. Kada jau mes savo dainų nedainuosim, tai ir lietuviškojo žodžio nelinksniuosim ...

Kiekviena tauta, maža ar didelė, laikosi savo papročių, stengiasi nepamiršti kalbos ir didžiuojasi savo kuryba. Neparodysi paveiklo, neatskleisi knygų, muzikos veikalų, bet uždainuosi. Tuojau su daina pasireklamuosi kas esąs. Lietuvis, kur jis nebus - visur jį lydės daina. Daugelis mūsų karių rašo iš tolymų kraštų, kad nuobodžiaujant, ima ir užtraukia "Bijūnėlį" ar kitokią lietuvišką dainelę. Širdis, sako, atsisgauna...

Margutis, liko vienintelis dainų laikraštis, kuris skleidžia jās po platumą pasauli. Jį visur gauna - Azijoje, Australijoje, Europoje, Pietų Amerikoje, bei Kinijoje ... Gaila, kad į Lietuvą dabar sulauktytas. Bet ateis laikas, kada ir Lietuvoje Margutis vėl laisvai galės lankytis pas savo draugus - dainininkus ...

Užsiprenumeruokite dar vieniems metams! Prikalbinkite savo draugą, pažystamą užsiprenumeruoti. Išlaikykime gyvą lietuvišką liaudies dainą! Margutis yra jos skleidėjas, platiniojas. Paskirkite iš savo "budžeto" 4 centus į savaitę. Jūs nenuobiedinsite dėl 4 centų, o Margučiu bus didelė pagalba. Prenumeratą galite pasiųsti laiške. Įvyniokite į popieriuką 1 doleriuką ir pasiųskite šiuo adresu - 6755 South Western Ave., Chicago, Ill. ...

— ★ —

★ ★ ★

PIRKIME KODAUGIAUSIAI KARO BONŲ!

Margutį galite nusipirkti
Karo Bonų, kokių tik jūs
pageidaujate.

Adresas:
6755 So. Western Avenue,
Chicago, Ill.

AUKOKITE! PRENUMERUOKITE!

Aukas ir premmeratas knygai si-
skit adresu: LVS Centras, 6820
Superior Ave., Cleveland, O.

Dar vis atsiranda daugiau ir stam-
bių aukų knygai "Timeless Lith-
uania," kaip apačioje matote. Šių
aukotojų, kaip ir visų kitų kurie
paskubins prisijusti savo auką ir kny-
gos užsakymą, vardai dar spės tilpti
knygoje. Tuomi bus istoriškas užre-
kordavimas tų Lietuvių patriotų ku-
rie šiais sunkiausiais mūsų tėvynės
Lietuvos laikais prisidėjo išledimui
tos knygos kuri stipriausia gins Lie-
tuvos bylą Angliškai kalbančiame
pasaulyje.

— ★ —

IŠ BALTIMORE, MD.

Julė Rastenienė prisiuntė šių:
Mr. & Mrs. Felix Rekus
and Son 5.00
Mr. & Mrs. Nadas Rastenis 5.00
(Pataisa: Pereitame nr. buvo pa-
duota klaidingai vardas vienos Bal-
timorietės aukotojos, turi būti: Es-
tella Joseph, \$5.)

— ★ —

IŠ PASKIRŲ VIETŲ

Liet. Laivakorčių Agentų
Sajunga Amerikoje
(per A. S. Trečioką 20.00
John Savukinas
Newburyport, Mass. 10.00
J. Endziulis, Chicago 10.00
Felix J. Vilkas
Naugatuck, Conn. 5.00
Motiejus Butkus
Naugatuck, Conn. 6.00
Andrew Dedinas
Greenfield, Mass. 5.00
P. Yurgelis, Akron, O. 1.00

MONEY TALKS

Secretary Morgenthau said:
"Financing policies do not of
themselves win wars. Wars are
won by battles. But the necessity
of winning battles does not dim-
inish the importance of raising
the money to fight them. For
though wars may not be won by
financial triumphs, they can be
lost by financial blunders."

3rd WAR LOAN
Buy More Bonds

ATSISĀUKIMAS Į DRAUGIJAS, KLUBUS IR KUOPAS

PRISIDĖKIT PRIE IŠLEIDIMO
"TIMELESS LITHUANIA"
KNYGOS TUOJAU!

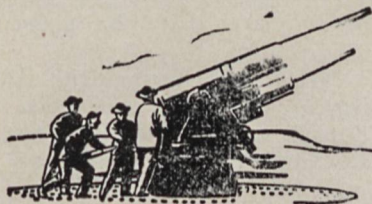
Jus tiesioginiai laiškais pasiekti y-
ra didelis ir neįmanomas darbas. Ta-
čiau iš praeities žinome, kad jūs į
svarbius tautos reikalus nuoširdžiai
atsiliepiate pasakaitę atsisaukimus mū-
sų spaudoje.

Siuomi kreipiamės į pavienias ko-
lonijų draugijas, klubus, chorus,
SLA., TMD., LDKSA., ir kitas kuopas
prašydami prisidėti su maža ar
su stambesne auka išledimui Ame-
rikos Ministerio Norem knygai
"TIMELESS LITHUANIA."

Visokios aukos, mažos ar didesnės,
bus nuoširdžiai įvertinamos. Už
stambesnes aukas bus duodama kny-
ga arba kelios knygos, kurias galėsit
padovanoti savo miesto knygynui ir
žymesniems Amerikos politikos va-
dams, kurių žodis gali daug prisidėti
prie Lietuvos atsteigimo.

Remiant šią knygą jūs prisidėsit
tikriausiu būdu Lietuvos laisvės by-
los gynime!

LIETUVAI VADUOTI SĄJUNGĄ
6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio

**REMKIAME AMERIKOS
VALDŽIA IR PREZIDENTO
ROOSEVELT'O
POLITIKĄ —
PIRKIAME KARO
BONUS!**

SVOTŲ APDAINAVIMAS

— ★ —

- Svoteikai mažasis,
Par kur atjojai?
- Per žirniene
Žirgčiodamas.
- Svoteikai mažasis,
Par kur atjojai?
- Per pupienę
Pupsedamas.
- Svoteikai mažasis
Par kur atjojai?
- Per rugienę
Rugsėdamas.
- Svoteikai mažasis
Par kur atjojai?
- Per kvietienę
Kveksėdamas.
- Svoteikai mažasis
Par kur atjojai?
- Per linieną
Linksėdamas.
- Svoteikai mažasis
Par kur atjojai?
- Per miežienę
Miežiedamas.
- Svoteikai mažasis
Kur kuiną statei?
- Gale jaujos,
Prie tvoros rišau.
- Svoteikai mažasis
Vilkas kuiną piauja.
- Nubėgo svotukas
Nurusnoju.
- Nuėmė skūrele
Nunainioju.
- Nuėmė skūrele
Nudirlioju.
- Svoteikai mažasis
Daug tauku gavai?
- Ny ka daugel,
Ny ka permažai.
- Vienam sykeliui
Barzdą patepti.

P. S. Ta daina užrašyta iš Klan-
gių, Veliunos parapijų.

Arė bernelis

Laidies daina

Kanonas kvintos atstume.

Iš lėto, meiliai, švelniai

A. Šerėnas.

S. A. *p* A-rė ber - ne - lis pū - dy -
 A - rė ber - ne - lis A - rė ber -
 T. B. *p* A - rė ber - ne - lis pū - dy -
 mé - lj, Ne - šė mo - tu - lė
 pū - dy - mé - lj, Ne - šė mo -
 ne - lis pū - dy - mé - lj,
p A - rė ber - ne - lis pū - dy -
 val - gy - mé - lj, *dim.* val - gy - mé - lj, *rit.* *pp*
 tu - lė val - gy - mé - lj, val - gi.
 ne - šė mo - tu - lė val - gy - mé - lj.
 mé - lj, Ne - šė mo - tu - lė val - gi. *dim.* *rit.* *pp*

2. Neški, motule, arti manęs,
Aš tavo nešto tai valgysiu!

3. Aš tavo nešto tai valgysiu,
Palšus jautelius tai stabdysiu.

4. Žalioj pievelėj priganysiu,
Sriaunoj upelėj pagirdysiu.

Dainavo M. GUDELYTĖ iš Kietaviškių.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

K. Sandargui. Jūsų prenumeratą už du metus gavome. Labai ačiui. Tai, kad visi taip padarytų kaip tamsta, tai Margutis tankiau žygiuotų...

S. K-skas. Netalpinsime tikrosios pavardės. Galite parašyti feljetono formoje. Ne tik jūs vienas, bet ir daugelis kitų apsirikę pašėmėmis. žinote kaip yra: susikviečia tam, kad pasigirti, save parodyti.

Dainiui iš N. Y. Rodos užpernai tilpo ta daina - valsas. Palukėkite, neužilgo Margutis savo puslapiuose ir vėl patalpins. "Molio Uzbonas" galima solo dainuoti, tik pianistas

lai savotiškai pajvairina pianu pri-tarimą.

Nepolitikui. Nesisielokite. Laikas išgydys žaizdas. Viskas gerai, kas dirbama tautos labui. Ką žinot, gal socialistai "atsivers prie Dievo"?...

Kostui P. Pasiūniau jums "Apvesdinkite ir mane" komp. Petrausko parašyta operetė. Meginkite pasitaisę, dadėje kai kurias vietas statyti. Aš manau, kad bus neblogas veikalas. Jums imant daugiau kopijų, gausite 50% nuolaidą.

Pusplikui. Nevisi kunigai dedasi su "bedieviais-socialistais", nevisi aukauja jų fondui. Prez. Smetonos puolimas, tai tik savęs kišimas į pirmąs eiles. Tie redaktoriai bijo jo.

Jis yra geriausias publicistas lietuvių tarpe. Tai rimtas visuomenės veikėjas. O ką jie? Tik koliotis ir šmeižti moka...

Gabriui. Netiesa. Tautininkai Lietuvą iškultūrino ir supatriotino lietuvių. Jeigu netikit, pasiskaitykite štai tiesos žodžius prof. K. Pakšto, kuris rašo sekančiai apie Lietuvą, apie Lietuvos žmones: "... 1915 metais, vokiečiai Lietuvoje rado mažą inteligentijs ir dar nedaug nacionalizmo kaimiečiuose. 1941 m., nežiūrint masinių deportacijų į Sibirą, Lietuvoje dar buvo keli tūkstančiai universitetus baigusių žmonių ir desėtkai tūkstančių su gimnazijos (kolegijos) mokslo. Beveik visi kaimiečiai buvo išėję pradžios mokyklas ir jau gerokai modernizuoto galvojimo. Patriotizmas rėmėsi ne vien tūkstančio metų garsia istorija, bet gal dar labiau pastarosios kartos dideliais ūkiškais ir kultūriniais laimėjimais, kokiais Vokietija negalėtų pasigirti..." Tai juoda ant balto parašyta prof. K. Pakšto, kuris, nors netautininkų ideologijos žmogus, o vistiek pripažysta tautininkams, kad jie Lietuvą iškultūrino ir ūkiškai pakėlė. O užginčyti negali niekas, kad žemės ūkis pakilo min. J. Tubelio valdymo laikais. Gi tautininku laikais, buvo įvesta privertinas mokslo. Tautininkų valdymo laikais supatriotinta jaunimas. Žinoma, galėjo būt ir daugiau padaryta Lietuvai naudos, Jeigu opozicija nebūtų įsigyvenus. Be to, juk tautininkai su prez. A. Smetona, valdė Lietuvą virš dvylika metų. O "partijų" (bene 37nių), valdžia, valdė tik 5 su biskiu metus. Gi prieš tai, nuo 1917 m. iki geg. 15, 1920 m. irgi valdė daugumo tie "nelemti" tautininkai su A. Smetona. Todel neverta tikėt tiems, kurie tik šmeižti moka. Atverskite ir antrąją medlio pusę. Buvo blogumų, bet buvo ir gerumų. Pats opozicijos žmogus prof. K. Pakštas savo aprašyme nemeluoja. Ne dabar laikas tautininkus peikti. Peikti reikia opozicija, kuris snaudė ir nieko neveikė iki šiol. Mums reikia kultūros ir tautinių darbų. Reikia Basanavyčių, Vaižgantų, Kudirkų, Maironių, o ne tokių, kurie "svetimiams dievams" tarnauja...

STASYS LITVINAS

sako:

NAMŲ SAVININKAI! APTAISY-
KITE NAMĄ! LENTOS, BAL-
KIAI, DURYS, LANGAI IR VI-
SOKIA MEDŽIAGA. KREIPKI-
TĖS Į —

Carr-Moody Lumber Company

3039 SO. HALSTED STREET

Telephone Victory 1272

CHICAGO, ILL.

CONRAD

Photo Studio

FOTOGRAFAS

Studija įrengta
moderniškoms
pirmos rūšies su
užlaidomis ir
Hollywood švie-
somis. Darbas
garantuotas.

420 W. 63rd St.

Tel. Englewood 5840—5883

KAS NENORĖTŲ PALIKTI AMERIKOS PILIEČIU

Adv. Ch. P. Kal,

Palikti Amerikos piliečiu, reikia žinoti apie Suvienytų Valstijų valdžią ir jos veikimą. Suaugusiems žmonėms nėra lengva išmokyti apie valdžios vairą, o labiausiai kuomet reikia žinoti anglų kalboje.

Mano pagaminta pilietybės knygutė susidedanti iš 32 puslapių ir su praktiškoms ilustracijoms, turi 92 KLAUSIMUS IR ATSAKYMUS lietuvių ir anglų kalboje.

Neužtenka palikti Amerikos piliečiu, bet net būtinai yra reikalinga žinoti apie valdžios sudarymą.

Todėl ši knygelė, trumpoje ir aiškioje formoje, su pažindins kiekvieną skaitytoją kaip demokratija veikia. Knygutę galima įsigyti prisiunčiant tik 35 CENTUS sekančiu antraštu:

CHARLES P. KAL,
6322 South Western Avenue
CHICAGO, ILLINOIS

NAMŲ DAKTARAS

Įvairūs susirgimai; ligos; ligų gydymas;
receptai; praktiški patarimai.

KAINA DU DOLERIAI.

(MARGUČIO SKAITYTOJAMS \$1.00)

Adresuokite užsakymą Margučiu:

6755 South Western Avenue, Chicago, Ill.

"NAMŲ DAKTARAS",

labai naudinga knyga kiekvienam.

Ją Parašė DR. A. J. KARALIUS

Autorius "Lyties Mokslo," "Vyras" ir kt.; Vertėjas "Draugijos ir organizmų evoliucija," "Moralybės Išsivystymas" ir kt.; Narys "American Ass'n. for Advancement of Science"; rašytojas sveikatos klausimais įvairiuose laikraščiuose; literatas; Medicinos Daktaras. Jau miręs...

Selemonavičiaus Mezgykla

Parduodam Vilnonius Švederius, Dideliems ir Mažiems, Vilnones Pirštines, Vilnones Kepuraites Mažiems Vaikučiams, Vilnones Kojines dėl Vyrų ir Moterų. Vilnoniai apatiniai Marškiniai dėl Vyrų.

F. Selemonavičius, Sav.

504 WEST 33rd STREET

Arti Normal Avenue

CHICAGO, ILL.

Telephone Victory 3486

MARGUČIO RADIO PROGRAMAI

Nežiūrint kur jūs esate — namie, svečiuose ar automobiliu važiuojat, visuomet pasiklausykite MARGUČIO RADIO PROGRAMŲ iš WHFC (1450 kil.).

KAS VAKARĄ (išskyrus sekmadienius) kaip 9:30 val.

SEKMADIENIAIS — 100 valandą po pietų.

PENKADIENIAIS (extra programos) 7 — 8 val. vak.

Margučio Radio Programai yra vienintėliai KASDIENINIAI Radio programai vedami lietuviškoje dvasioje.

Norint pasigarsinti telefonuokite GROVEHLL 2242.

Adresas,

Margutis, 6755 So. Western Ave.

Chicago, Illinois

LAIDOJANT PASITARNAUS

LIETUVIAI LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Nariai Chicagos Lietuvių Lai-
dotuvių Direktorijų
Associacijos

Tel. Yards 0781-0782

I. J. Zolp

1646 WEST 46th STREET

Telephone Canal 2515

Lachawicz ir Sūnai

2314 WEST 23rd PLACE

42-44 EAST 108th STREET

Tel. Pullman 1270

P. J. Ridikas

3354 SOUTH HALSTED STREET

Skyrius: 710 WEST 18th STREET

Visi Telefonai Yards 1419

Tel. Yards 4908

Antanas M. Phillips

3307 LITUANICA AVENUE

Tel. Yards 1138-1139

Mažeika ir Evanauskas

3319 LITUANICA AVENUE

Tel. Pullman 9661

Leonard F. Bukauskas

10821 SO. MICHIGAN AVENUE

Tel. Lafayette 3572

J. Liulevičius

4348 SO. CALIFORNIA AVE

KOPLYČIOS DYKAI VISOSE MIESTO DALYSE

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

